

Mieszkam tam, gdzie to ładne podwórko

Jak stworzyć przestrzeń przyjazną, atrakcyjną i bezpieczną dla mieszkańców osiedla?

Dla istniejących osiedli zadanie to wymaga kompleksowego podejścia zarówno od strony stanu zastanego, możliwości wewnątrz międzyblokowych, jak i oczekiwań mieszkańców.

Laura Wawerczak

Częsty obraz dzisiejszych polskich podwórek osiedlowych to, niestety, osadzona w betonowej nawierzchni piaskownica, zaniedbane trawniki oraz przypadkowa zielen, kilka metalowych urządzeń zabawowych i wszechobecne samochody. Taki stan z pewnością nie zachęca ani do dłuższego pobytu, ani tym bardziej do zabawy. Często występuje przy tym brak oświetlenia i zbyt mocno rozrośnięta zielen, co umożliwia ukrycie i „zaczajenie” się ewentualnego intruza.

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nadodrze” w Głogowie postanowiła zmienić taki stan rzeczy i stworzyć dla mieszkańców swoich osiedli atrakcyjne i bezpieczne podwórka. Aby zrealizować ten cel, w 2005 r. zamówiono kilkanaście projektów zagospodarowania wewnątrz blokowych. Wiosną br. zrealizowano dwa z nich: przy ul. Sikorskiego oraz Poczdamskiej.

Zgodnie z potrzebami

Na tworzone projekty wpływ mieli sami mieszkańcy osiedla. Ich rola polegała

Na placu zabaw zainstalowano urządzenia zabawowe posiadające certyfikaty bezpieczeństwa.

m.in. na poddaniu ocenie i efektywnej dyskusji zaproponowanych rozwiązań projektowych.

Aby uzyskać bezpieczną i charakterystyczną dla danego podwórka przestrzeń, każdy projekt rozpatrzono indywidualnie. Wszystkie podwórka zaprojektowano zgodnie z potrzebami poszczególnych grup wiekowych mieszkańców. Zaplanowano place zabaw dla małych dzieci, miejsca spotkań młodzieży oraz wypoczynku dla osób

starszych. Każdy teren sklasyfikowano na strefy użytkowania prywatnego, grupowego i publicznego. Przeanalizowano przepisy i skróty, co umożliwiło skorygowanie systemu komunikacji pieszej zgodnie z naturalnym układem przejść i komunikacji mieszkańców. Nowe ciągi piesze dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych. Uzupełniono i oznakowano miejsca postojowe dla samochodów oraz wprowadzono niewielkie parkin-

Przed realizacją

Powszechna forma zagospodarowania wnętrza międzyblokowego — betonowa piaskownica, wydeptane trawniki oraz przypadkowa zielen

Po realizacji

Po prawej stronie ukryta sfera gospodarcza. Drewniane płotki oprócz funkcji ochronnych organizują przestrzeń podwórka.

Nowo posadzone drzewka zostały dodatkowo zabezpieczone siatką, a drewniane elementy (płotki myśliwskie, rollbordery) stanowią tymczasową ochronę dla zieleni.

gi rowerowe. Mało estetyczną strefę gospodarczą, obejmującą śmietniki, trzepak oraz miejsca do segregacji odpadów, ukryto za trejażem obsadzonym roślinami pnącymi, takimi jak winobluszcz pięciolistkowy oraz powojniki. Boksy śmietnikowe wyremontowano, umożliwiając wstęp do nich wyłącznie mieszkańcom.

Bezpiecznie i atrakcyjnie

Dla bezpieczeństwa i urozniczenia placów zabaw zlokalizowano je w zasięgu wzrokowym i głosowym opiekunów oraz w pobliżu istniejącej zieleni, którą uzupełniono o nowe nasadzenia. Aby uatrakcyjnić place zabaw, posadzono m.in. kłony, których „noski” zachęcają do zabawy. Przy doborze nasadzeń kierowano się przede wszystkim bezpieczeństwem dzieci oraz odpornością roślin na uszkodzenia mechaniczne. Place zabaw ogrodzono, zastosowano nawierzchnię amortyzującą upadki (20 cm żwiru okrągłego, wymywanego) oraz zainstalowano urządzenia zabawowe posiadające certyfikaty bezpieczeństwa.

We wszystkich projektach wprowadzono detal architektoniczny w postaci pergoli, trejaży i drewnianych płotków oraz nasadzenia roślinne, które nadają przestrzeni naturalną strukturę. Dla ograniczenia stałych wysokich nakładów finansowych na utrzymanie i pielęgnację zieleni wprowadzono nasadzenia gatunków roślin okrywowych (berberys Thunberga odm. 'Green Carpet', irga Dammera, irga pozioma, trzmielina Fortune'a, runianka japońska) oraz odpornych na suszę (brzoza brodawkowata, berberys Thunberga, kostrzewa sina, rozchodnik okazały, lawenda wąskolistna, oliwnik wąskolistny). W miejscach, w których mieszkańcy sami pielęgnują i utrzymują zieleni (przedogródki), nasadzono byliny (bergenia sercowata, kosaciec syberyjski, liliowiec ogrodowy). Przemodelowano istniejącą już zieleni, która wcześniej była przypadkowo i błędnie nasadzona (zbyt blisko budynków, zbyt gęsto) oraz niewłaściwie pielęgnowana.

W ramach pozostałych projektów, obecnie jeszcze niezrealizowanych, wzięto pod uwagę problem zalegających nieczystości po psach. Zaproponowano tam ogrodzone

i ukryte w zieleni wybiegi dla psów, wyposażone w ławki dla właścicieli oraz dystrybutorzy z jednorazowymi torebkami na psie nieczystości.

Odnowione oblicza podwórek osiedlowych cieszą mieszkańców osiedla. Place wypoczynkowe ożywiły się i stały się „zielonym salonem” — miejscem spotkań oraz nawiązywania sąsiedzkich kontaktów. Na osiedlu wzrosła dynamika społeczna, ludzie są bardziej otwarci — starsi korzystają z ławek, dzieci z placów zabaw. Na terenie odnowionych podwórek nie zaistniał żaden akt wandalizmu ani kradzież roślin. Część mieszkańców zajmuje się również pielęgnacją nowo posadzonych roślin. Na pytanie „Gdzie mieszkasz?” mieszkańcy odpowiadają „Mieszkam tam, gdzie to ładne podwórko”.

Laura Wawerczak
architekt krajobrazu

Warte uwagi

Właściwie zaprojektowana zieleni osiedlowa nie tylko podnosi status miejsca, ale również uzdrawia środowisko osiedlowe. Przy doborze roślin odpowiednich dla przestrzeni osiedlowych warto kierować się nie tylko względami estetycznymi, ważne jest także oddziaływanie roślin na zdrowie człowieka. Przykładowo czeremchy, graby, brzozy oraz jałowce wydzielają korzystne dla człowieka fitoncydy — substancje działające bakteriobójczo na otoczenie. Ponadto zieleni osiedlowa może spełnić funkcję ochronno-izolacyjną, np. poprzez zastosowanie nasadzeń krzewów kłujących pod oknami, co z kolei chroni przed potencjalnymi intruzami.

Przed realizacją

Przedogródek zaaranżowany przez mieszkańców wraz z wydeptanym trawnikiem i zaniedbanym miejscem na rowery.

Po realizacji

Ogrodzenie i zieleni przedogródków utrudniają zaglądnienie do okien. Oprócz drzew i krzewów posadzono tu również byliny.